

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. juuni 2019
(OR. en)

9879/19

SOC 407
EMPL 304
ECOFIN 538
EDUC 256

MÄRKUS

Saatja:	Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Euroopa poolaasta: horisontaalne märkus riigipõhiste soovitude tööhõive ja sotsiaalspoliitika aspektide kohta <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas taustteabena poliitilise mõttevahetuse horisontaalne märkus, mille on koostanud tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee.

2019. aasta riigipõhiste soovitude pakett, 2018.-2019. aasta mitmepoolse järelevalve põhisõnumid ja strateegia „Euroopa 2020“ kümne aasta kokkuvõte

1. peatükk. Komisjoni 2019. aasta riigipõhiste soovitude ettepanekud

Eeldatavasti jätkab Euroopa majandus kasvamist ka käesoleval ja järgmisel aastal, kuigi aeglasemas tempos. Erasektori investeeringud on jõudnud tagasi kriisieelsele tasemele ja nende laienemine peaks jätkuma, ehkki aeglasemalt, samas kui avaliku sektori investeeringud jäävad allapoole kriisieelset taset. Tööhõive on saavutanud kõigi aegade kõrgeima taseme, kuigi riikide vahel on märkimisväärsed erinevused. Üldine valitsemissektori võlg on vähenenud, olles siiski selle kriisieelsest tasemest märgatavalt kõrgem.

Komisjon märgib, et makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimine on toimumas, kuid vaja on täiendavaid poliitilisi meetmeid. Kuigi suur jooksevkonto puudujääk on korrigeeritud, püsib mitmes liikmesriigis vaatamata tagasihoidlikele kohandusmärkidele suur jooksevkonto ülejääk. Komisjoni hinnangul peavad jooksevkonto puudujäägiga või suure välisvõlaga liikmesriigid tegelema konkurentsivõime parandamisega, samas kui jooksevkonto suure ülejäägiga liikmesriigid peaksid tugevdama palgakasvu ja investeeringute tingimusi.

Pärast kaheksat aastat Euroopa poolaasta rakendamist on reformi elluviimine endiselt ebaühtlane. Komisjon märgib, et rohkem kui kaks kolmandikku kuni 2018. aastani väljastatud riigipõhistest soovitustest on rakendatud „teatavate edusammudega“. Iga-aastane edasimineku 2018. aasta riigipõhiste soovitude rakendamisel on eelmiste aastatega võrreldes väiksem. Pidades silmas ülejäänud majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme ning majanduse väljavaadete langusriske, on reformide jõulisem esikohale seadmine ja rakendamine otsustava tähtsusega, et tugevdada ELi majanduse vastupanuvõimet, tõhustada kestlikku ja tasakaalustatud majanduskasvu, vähendada makromajanduslikku tasakaalustamatust ning saavutada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne lähenemine.

Komisjoni 2019. aasta riigipõhiste soovitude ettepanekutes julgustatakse liikmesriike suurendama kasvupotentsiaali majanduse ajakohastamise ja vastupanuvõime täiendava tugevdamise kaudu. Ettepanekutega edendatakse taas nn positiivset kolmnurka, milleks on: i) investeeringute suurendamine, ii) jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu soodustavate tõhusate reformide läbiviimine ja iii) usaldusväärne eelarvepoliitika. Komisjon rõhutab, et vaja on nii tugevamat impulssi reformidele kui ka jätkusuutlikule ja kaasavale majanduskasvule suunatud reformide esikohale seadmist. See hõlmab innovatsiooni mõju ja ulatuse suurendamist ning oskuste kvaliteedi ja tööturu vajadustele vastavuse tagamist. Sotsiaalse kaasatuse edendamine, investeeringute kaitsmine ja edendamine ning riigi rahanduse kvaliteedi tõstmine on otsustava tähtsusega, et pehmenendada aeglasema majanduskasvu mõju tööhõivele ja ebavõrdsusele. Esitatud riigipõhistes soovitudes pööratakse sel aastal erilist tähelepanu investeeringute soodustamisele. Kõik liikmesriigid said investeerimisalase soovitude kavandi. Nõukogu on juba tunnistanud, et investeerimine on väga oluline ELi eesmärgi saavutamiseks, milleks on vähese CO₂-heitega ringmajandus¹ ning on korranud, et edasised struktuurireformid tuleks seada esikohale, et kõrvaldada kitsaskohad investeerimisel, suurendada kasvupotentsiaali, parandada veelgi institutsioonilist ja ettevõtluskeskkonda ning tugevdada haldustõhusust ja õigusloome kvaliteeti².

Riigi rahandus ja maksustamine Esitatud soovitudes kutsutakse üles taastama eelarvepuhvid liikmesriikides, kus valitsemissektori võlatase on kõrge, ning suurendama avaliku sektori investeeringuid nendes liikmesriikides, kus on olemas eelarvepoliitiline manööverdamisruum ning kus investeeringute tase näib olevat madal. Rahvastiku vananemise mõju põhjustab jätkusuutlikkuse ja piisavusega seotud probleeme, mis nõuavad pensioni- ja tervishoiusüsteemide reforme, nagu pakuti välja mitmele liikmesriigile esitatud riigipõhistes soovitudes.

¹ Euroopa poolaasta 2019 – iga-aastane majanduskasvu analüüs: makromajanduslikud ja eelarvesuunised liikmesriikidele – nõukogu (ECOFIN) järeldused.

² Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu järeldused põhjalike analüüside ja 2018. aasta riigipõhiste soovitude rakendamise kohta.

Tööturu-, haridus- ja sotsiaalpoliitika Kuigi tööturu tingimused on paranemas, esineb riikide, piirkondade ja elanikkonnarühmade vahel ikka veel märkimisväärsed erinevusi, nii valitseb mõnes liikmesriigis tööjõupuudus, samal ajal kui teistel on töötuse määr endiselt kõrge. Palgakasv hoogustub erineval kiirusel, samas kui kogu euroala reaalpalga kasv püsib mõõdukana. Esitatud riigipõhiste soovitustega edendatakse sihipäraseid investeeringuid, et tugevdada aktiivse tööturupoliitika tõhusust. Ühtlasi on mõned liikmesriigid soovitanud vähendada ajutiste lepingute või ebatüüpilise töösuhte alusel töötavate inimeste suurt osakaalu, edendades muu hulgas üleminekut tähtajatu lepinguga töökohtadele. Sooline ebavõrdsus püsib, sageli taskukohase lapsehoiu- ja pikaajalise hoolduse teenuse puudumise tõttu, nagu on rõhutatud mitmes soovitusel.

Inimkapitali investeerimine on tootlikkuse ja majanduskasvu edendamise võti. Esitatud riigipõhiste soovitustega edendatakse haridus- ja koolitussüsteemide tugevdamist paljudes liikmesriikides, sealhulgas parandades nende vastavust tööturu vajadustele, edendades täiskasvanuharidust ning suurendades kutsehariduse ja -õppe suutlikkust. Täiendavaid jõupingutusi on vaja teha haridus- ja koolitussüsteemide kvaliteedi ja kaasavuse parandamiseks.

Vaesus on vähenemas, kuid mõnes liikmesriigis on see endiselt suur, sh palgavaesus. Lisaks seisavad mõned haavatavad elanikkonnarühmad, näiteks lapsed, puuetega inimesed ja rändetaustaga inimesed, silmitsi püsivate probleemidega. Paljud riigipõhised soovitused esitatakse selleks, et parandada sotsiaalkaitssüsteemide, sealhulgas miinimumsissetuleku tagamise kavade ulatust, piisavust või tõhusust, ning selleks, et parandada juurdepääsu kvaliteetsetele sotsiaalteenustele. 2019. aasta riigipõhistes soovitustes on tähtsal kohal soovitused pensionisüsteemide piisavuse ja jätkusuutlikkuse suurendamiseks, samuti selleks, et tagada kõigile juurdepääs taskukohasele, kvaliteetsele ja kestlikule tervishoiule.

Investeeringud, konkurentsipoliitika ja parem ettevõtluskeskkond tootlikkuse suurendamiseks

Esitatud riigipõhistes soovitustes pööratakse täiendavalt tähelepanu investeeringutele, et valida välja suure makromajandusliku kasuga investeerimisprioriteedid ning võtta arvesse piirkondlikke ja territoriaalseid erinevusi. Samuti osutatakse neis regulatiivsetele ja struktuursetele kitsaskohtadele, mis takistavad nii avaliku kui ka erasektori investeeringuid ning pikaajalist ja kaasavat kasvupotentsiaali. Komisjon edendab ka võimalust kasutada ELi vahendeid, et aidata kõrvaldada esitatud riigipõhistes soovitustes välja toodud investeerimisvajadusi. Kavandatud tugevama poliitilise seose tõttu Euroopa poolaasta ja ELi 2021.–2027. aasta rahastamise vahel on järgmise ühtekuuluvusfondide vahendite programmitöö kavandamine otsustava tähtsusega. Dialoog ametiasutustega on just alanud ja komisjon rõhutab, et esitatud riigipõhiste soovitustega luuakse analüütiline raamistik ELi fondide programmitöö kavandamiseks.

Komisjoni esitatud täiendavad struktuurireformi prioriteedid hõlmavad finantsstabiilsuse tugevdamist ja viivislaenude vähendamist, eluasemete pakkumise kitsaskohtade kõrvaldamist, sektoripõhiste õigusaktidega tegelemist ning halduskoormuse vähendamist.

Nõukogu on kutsunud liikmesriike üles kasutama suhteliselt soodsat majanduskliimat struktuurireformide edendamiseks, et tõhustada kestlikku ja tasakaalustatud majanduskasvu, vähendada makromajanduslikku tasakaalustamatust ning saavutada jätkusuutlik majanduslik ja sotsiaalne lähenemine.

2. peatükk. Põhisõnumid tööhõive- ja sotsiaalpoliitika valdkonnas – liikmesriikide poliitiliste reformide mitmepoolse järelevalve õppetunnid

Kuna tööhõive on rekordiliselt suur ja kasvab praegu veelgi, kuigi aeglasemalt, muutub veelgi tähtsamaks, et töökohad oleksid hea kvaliteediga, õiglaselt tasustatud ning tugineksid kindlatele ja kohandatavatele lepingutele. See on oluline tagamaks, et majanduskasvust saadav kasu oleks ühtlasemalt jagatud: kedagi ei tohiks kõrvale jätta. Selliste sihtrühmadeni jõudmine, kuhu kuuluvad keskmisest madalamate tulemustega inimesed ja kõige rohkem abi vajavad inimesed, ning keskendumine haridusse ja oskustesse tehtavatele pidevatele investeeringutele võimaldaks veelgi suurendada inimeste osalemist tööturul ja ühiskonnas ning pakkuda võimalust kohaneda muutuva töömaailmaga, toetades samal ajal meie majanduste konkurentsivõimet.

Kuigi vaesus ja sotsiaalne tõrjutus on üldiselt selgelt langustrendis, on see endiselt paljudes liikmesriikides, piirkondades ja rühmades püsiv ning kaldub edasi kanduma põlvest põlve. Tööturul ja ühiskonnas toimuvad kiired muutused ning üleilmastumise, digirevolutsiooni, muutuva töökorralduse ning keskkonnaalase, ühiskondliku ja demograafilise arenguga kaasnevad uued võimalused ja probleemid. Ebavõrdsus, pikaajaline ja noorte töötus ning põlvkondadevahelise õigluse tagamine on probleemsed valdkonnad, mis on liikmesriikides tihti, ehkki erineval määral sarnased.

Selles kontekstis peaks kõigis asjaomastes valdkondades poliitika kujundamisel jääma juhtivateks põhimõteteks sotsiaalkaitse, sotsiaalne kaasatus ja jätkusuutlikkus. Juurdepääs sotsiaalkaitsele ja sotsiaalteenustele peaks olema kõigile kättesaadav, säilitades samas stiimulid töötamiseks neile, kes seda soovivad. Selleks et tagada kõigi eurooplaste heaolu ning tulla toime demograafilise survega, on vaja piisavaid ja jätkusuutlikke pensionisüsteeme, kaasavat ja kvaliteetset haridust, samuti linvesteeringuid astehoiu-, tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteemidesse, mis tagavad juurdepääsu õigeaegsele, kvaliteetsele ja taskukohasele hooldusele.

Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee üheks põhiülesandeks Euroopa poolaasta protsessi raames on mitmepoolne järelevalve, mis koosneb vastastikusest hindamisest EPSCO nõuandekomiteedes ja ülevaate andmisest reformide rakendamise seisust liikmesriikides. Euroopa poolaasta raames mängib olulist rolli mitmepoolne järelevalve, mis tagab, et liikmesriikide reformide hindamisel ja toetamisel kasutatakse nõukogus vastastikku seotud probleemide osas saavutatud teadmiste baasi ja poliitilist konsensust.

Komiteed jõudsid 2018.–2019. aasta mitmepoolse järelevalve tsükli raames järeldusele, et liikmesriigid jätkavad jõupingutusi reformide elluviimiseks, kuid 2018. aasta riigipõhiste soovitude rakendamisel tehtud edusammud on liikmesriigiti ja poliitikavaldkondade lõikes erinevad. Pidades silmas praegusi majandusväljavaateid, rõhutavad komiteed, et liikmesriikidel on tungiv vajadus uuendada ja kiirendada reformialaseid jõupingutusi, mille eesmärk on ülespoole suunatud sotsiaalne lähenemine ja majandusliku vastupanuvõime suurendamine. Maksimaalsel määral tuleks ergutada vastastikust õppimist, mis soodustab parimate tavade vahetamist liikmesriikide vahel.

Euroopa sotsiaalõiguste sammas peaks selles raamistikus toimima suunanäitajana Euroopa poolaasta ulatuslikumate jõupingutuste jaoks, et luua kaasavam ja jätkusuutlikum majanduskasvu mudel, parandades Euroopa konkurentsivõimet ja muutes selle paremaks paigaks, et teha investeeringuid, luua töökohti ja edendada sotsiaalselt ühtekuuluvust, austades samas riikide pädevusi. Majanduslik ja sotsiaalne areng on omavahel tihedalt seotud. Euroopa poolaasta raames järgitav terviklik lähenemisviis peaks seega jätkuvalt suunama jõupingutusi liikmesriikide reformide hindamiseks ja toetamiseks ning nende poliitikameetmete kombinatsiooni struktuuri ja kvaliteedi hindamiseks.

3. peatükk. Edusammud strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide saavutamisel

Peaaegu 10 aastat tagasi käivitatud strateegias „Euroopa 2020“ rõhutatakse arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu kui viisi, kuidas tugevdada ELi majandust, edendada töökohtade loomist ja suurendada sotsiaalselt ühtekuuluvust ning valmistuda järgmise aastakümne väljakutseteks.

Peamised eesmärgid hõlmavad viit valdkonda: tööhõive, teadus- ja arendustegevus, kliimamuutused ja energia, haridus ning vaesus ja sotsiaalne tõrjutus. Nimetatud kümne aasta jooksul on majandusolud olnud muutlikud, mistõttu on strateegia „Euroopa 2020“ tulemuslikkus nende eesmärkide saavutamisel olnud vahelduv.

Alates 2008. aastast on *kliimamuutuste ja energeetika* valdkonnas tehtud märkimisväärsed edusamme, kuid teha tuleb palju rohkem: on saavutatud eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aasta tasemega võrreldes 20 % võrra ning sihikul on ambitsioonikam eesmärk. Taastuvenergia 20 % -lise osakaalu eesmärgi saavutamisel esinev puudujääk väheneb pidevalt ja kui praegune suundumus jätkub, saavutatakse eesmärk 2020. aastaks. Taastuvenergia osakaal lõplikus energiatarbimises oli 2017. aastal³ 17,0% ning on alates 2008. aastast kasvanud keskmiselt 5,5 % võrra aastas. Sarnaseid edusamme on tehtud energiatarbimise 20 % -lise suurendamise eesmärgi saavutamisel, milleni peaks praeguste suundumuste jätkumise korral jõudma 2020. aastaks.

³ 2017. aasta kohta on kättesaadavad viimased Eurostati andmed.

Positiivseid arenguid on näha ka **hariduse** valdkonnas. Kõige viimaste andmete kohaselt ületati 2018. aastal kolmanda taseme haridusega 30–34aastaste elanike 40 % -se osakaalu eesmärk,⁴ kuigi mitu liikmesriiki ei ole ikka veel täitnud oma riiklikke eesmärke. Haridussüsteemist varakult lahkunud 18–24aastaste noorte osakaal on alates 2010. aastast pidevalt vähenenud ja on vaid ligikaudu pool protsendipunkti suurem kui eesmärk 10 %⁵. Siiski tundub, et positiivne suundumus on viimasel paaril aastal aeglustunud ja eesmärgi saavutamiseks on vaja teha täiendavaid poliitilisi jõupingutusi.

Kuna tööturul osalemine suureneb ja majanduse elavnemine on viimastel aastatel olnud töövõimalusterohke, võib 75 % **tööhõivemäära** saavutamine olla lähedal, kui jätkub alates 2013. aasta teisest poolest esinev positiivne suundumus⁶. Mitu liikmesriiki on eesmärgi juba ületanud. Tööturul osalemise määr kasvab jätkuvalt tänu eelkõige vanemaealistele töötajatele ja naistele. Need positiivsed arengud peidavad siiski mõnes liikmesriigis ja mõne rahvastikurühma seas ikka veel esinevaid madalaid tööhõivemäärasid, tuues seega esile võimaluse kiirendada reforme, mille eesmärk on parandada tööturgude toimimist.

Majandustulemuste paranemise ja tööhõive kasvuga on kaasnenud sotsiaalse olukorra selge paranemine. Siiski esineb endiselt probleeme seoses eesmärgiga päästa 20 miljonit inimest **vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse** ohust. Riskirühma kuuluvate inimeste arv suurenes strateegia algusaastatel, eriti kriisiperioodil, ning hakkas pärast 2012. aastat aeglaselt langema. Alates 2016. aastast on tehtud märkimisväärsed edusamme ning enam kui 5 miljonit inimest on ühe aasta jooksul vaesusest välja aidatud. Siiski oli 2017. aasta lõpuks vaesuse ohus olevate inimeste arv vaid 4,2 miljonit vähem kui 2008. aastal. Samuti nagu tööhõive-eesmärgi saavutamisega, sõltub selle valdkonna lõpptulemus majanduse üldisest väljavaatest.

Teadus- ja arendustegevuse valdkonnas investeerib Euroopa jätkuvalt liiga vähe. Edusammud **teadus- ja arendustegevuse investeerimise** eesmärgi saavutamisel on olnud üldiselt positiivsed, kuid palju aeglasemad, kui loodeti. Viimaste andmete kohaselt on teadus- ja arendustegevuse investeeringute määr veidi üle 2 % SKPst ning erinevus 3 % eesmärgist jääb märkimisväärses ja seda ei saavutata 2020. aastaks.

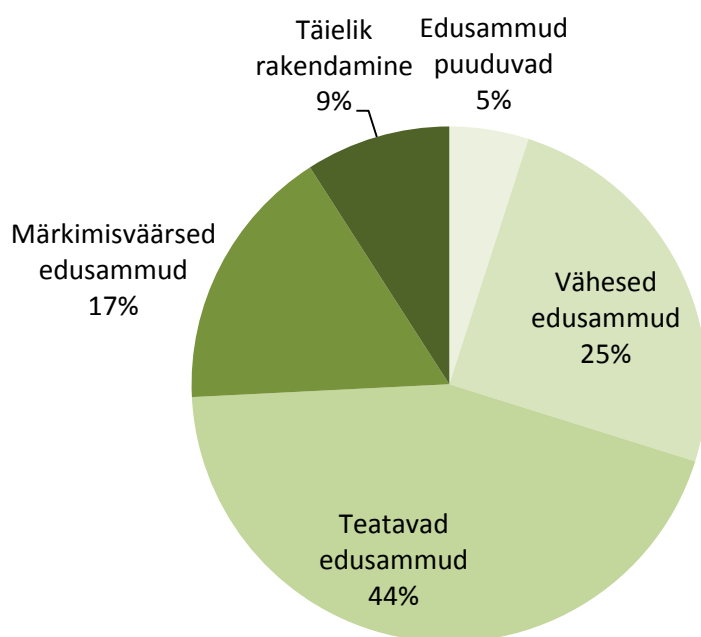
⁴ 2018. aastal oli kolmanda taseme hariduse omandanute osakaal 30–34aastaste elanike seas 40,7 %.

⁵ Haridussüsteemist varakult lahkunud 18–24aastaste noorte osakaal oli 2018. aastal 10,6%.

⁶ Tööhõive määr (20–64aastased) oli 2018. aastal 73,2%. Majanduslike väljavaadete nõrgenemise taustal jätkub majanduskasv eeldatavasti aeglasemas tempos.

Lisa: Graafikud riigipõhiste soovitude rakendamise⁷ ja strateegia „Euroopa 2020“ täitmise⁸ kohta

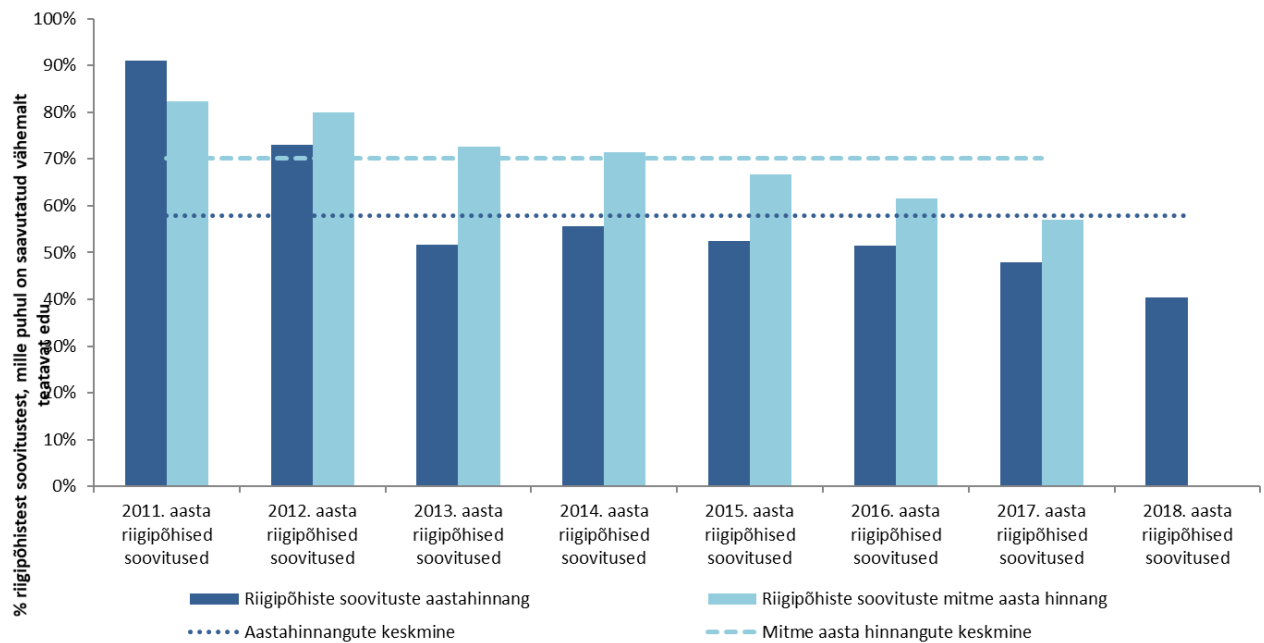
Joonis 1. Euroopa Komisjoni hinnang 2011.–2018. aasta riigipõhiste soovitude rakendamise taseme kohta

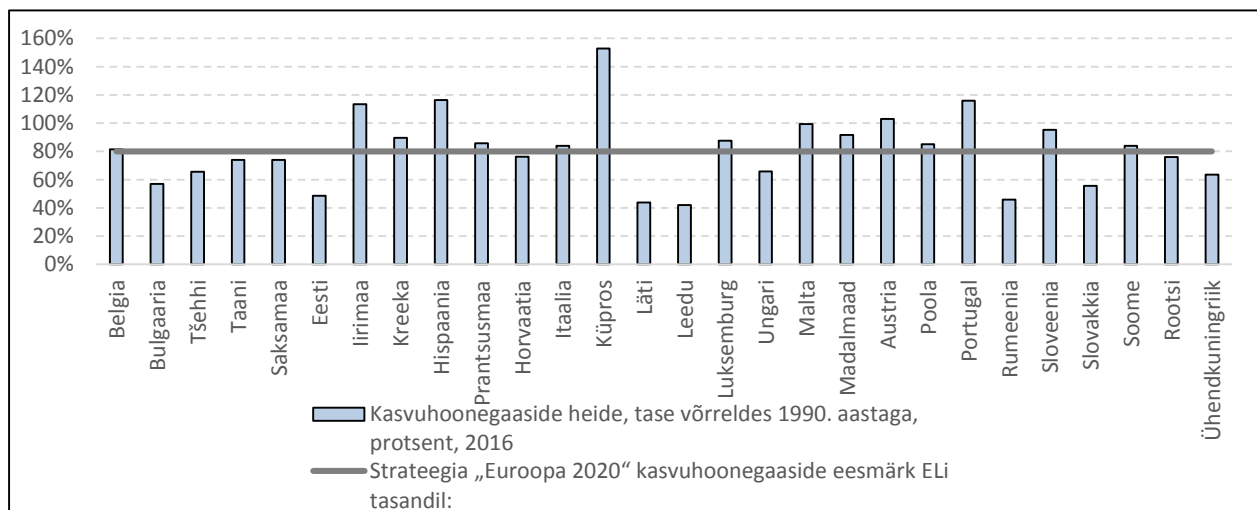
⁷ Allikas: Euroopa Komisjon, COM(2019) 500 final. Üldteatis – 2019. aasta Euroopa poolaasta riigipõhised soovitused.

⁸ Allikas: Eurostati näitajad strateegia „Euroopa 2020“ toetuseks (2019).

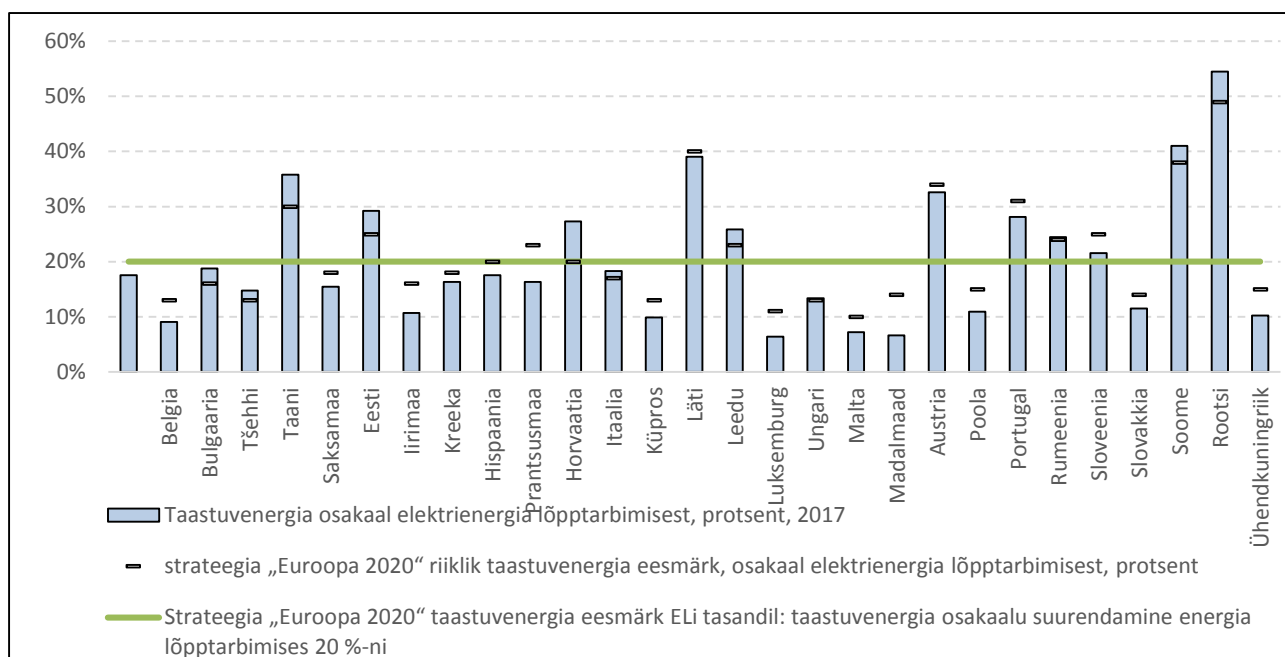
Joonis 2. Euroopa Komisjoni hinnang riigipõhiste soovitude täitmise kohta: iga-aastane hinnang alates 2011. aastast võrreldes rakendamise kuupäevaga

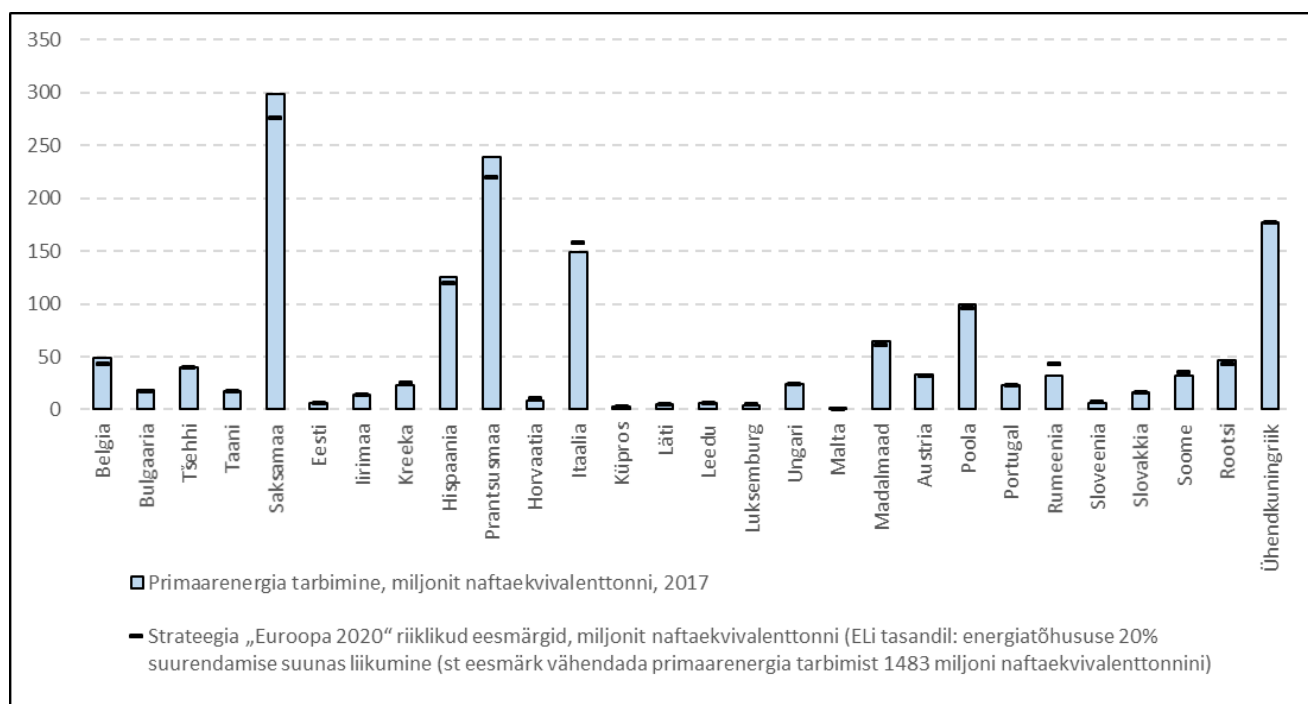
Joonis 3. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – kasvuhoonegaaside heide

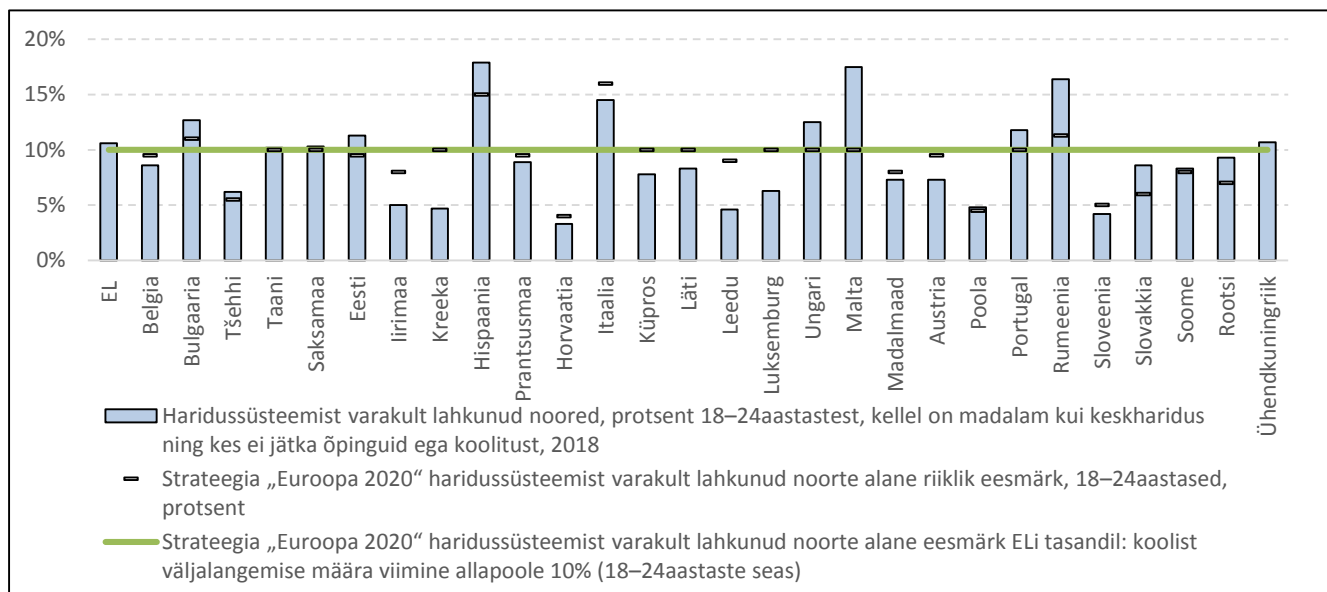
Joonis 4. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – taastuvenergia

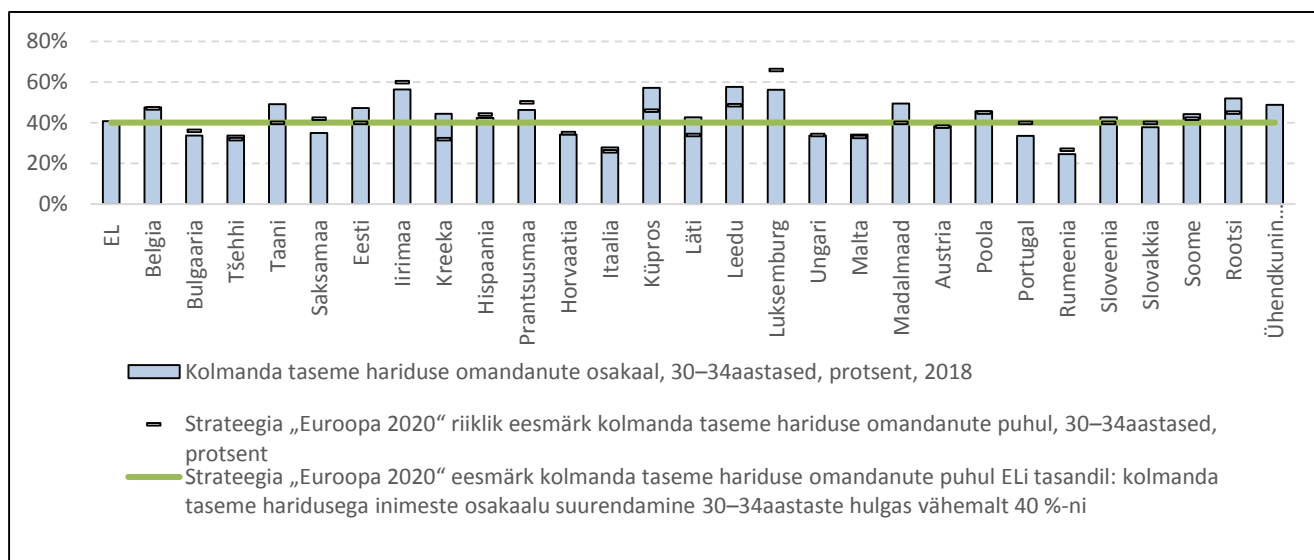
Joonis 5. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – energiatõhusus

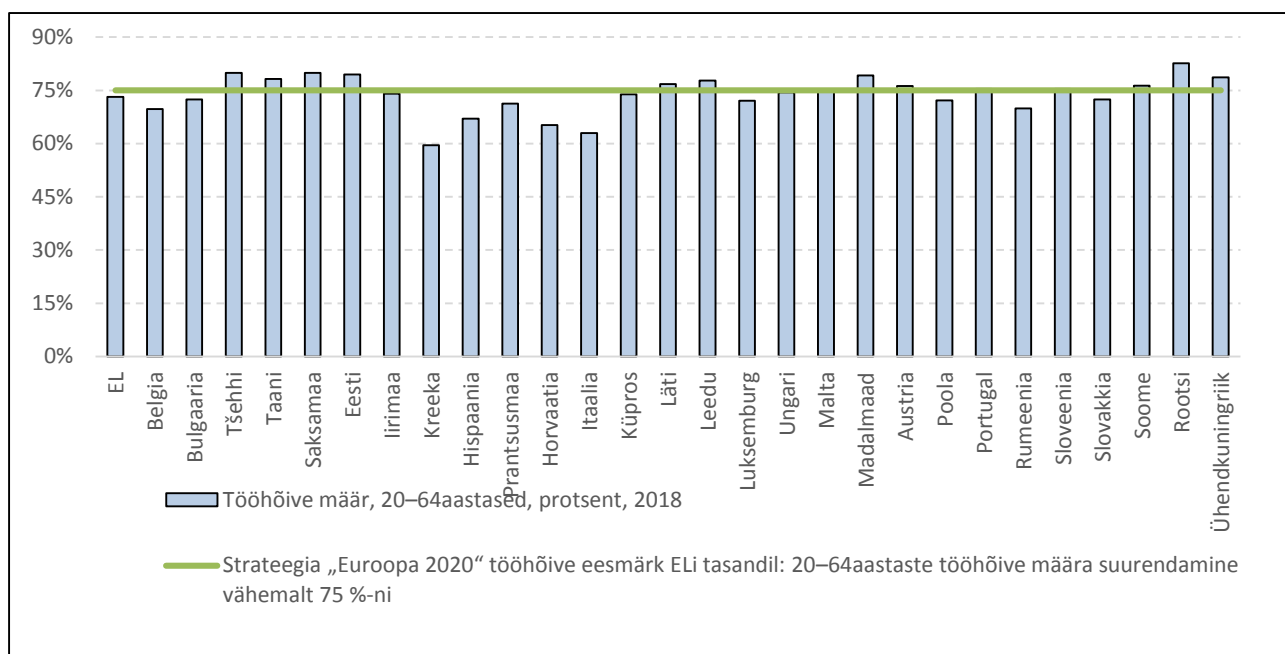
Joonis 6. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – madala haridustasemega noorte osakaalu vähendamine

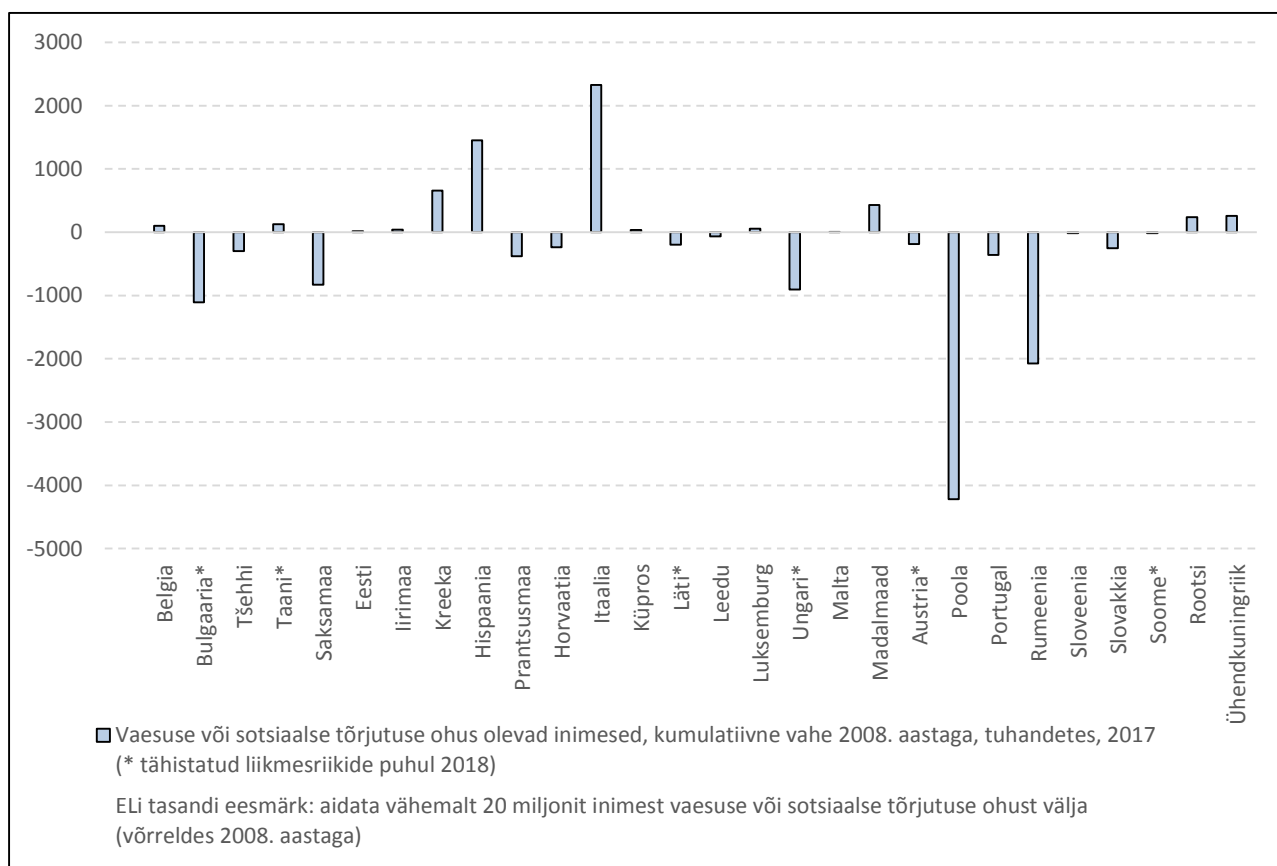
Joonis 7. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – kolmanda taseme hariduse omandamine

Joonis 8. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – tööhõive määr

Joonis9. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – vaesus ja sotsiaalne tõrjutus

Joonis 10. Liikumine strateegia „Euroopa 2020“ eesmärgi suunas – sisemajanduse kogukulutused teadus- ja arendustegevusele

